

Atgadījās, ka viņi, tālāk ejot, nonāca kādā ciemā. Tur kāda sieva, Marta vārdā, uzņēma Viņu savā namā. Un viņai bija māsa, vārdā Marija, tā apsēdusies pie Tā Kunga kājām, klausījās Viņa vārdos. Bet Marta, aizņemta ar daudzām rūpēm par to, kā Viņu apkalpot, pienāca un sacīja: "Kungs, vai Tu neko nesaki par to, ka mana māsa mani atstājusi, lai es viena kalpotu? Saki jel viņai, lai viņa man palīdz." Bet Tas Kungs viņai atbildēja, sacīdams: "Marta, Marta, tu rūpējies un zūdies par daudzām lietām. Bet tikai vienas lietas vajag, Marija sev izraudzījies labo daļu, tā viņai netaps atņemta." /Lūk. 10:38-42/

Lūgšana

Dievs Kungs, Svētais Gars, nāci un apgaismo savu ticīgo sirdis, iedez tajās savas mīlestības uguni, un svētī mūs savu vārdu patiesībā, kas ir mūžīgā patiesība. Āmen.

Šis labi pazīstamais Jaunās Derības stāsts runā par daudzām lietām, un tomēr par vienu lietu, kurās tās daudzās iegūst vērtību un jēgu. 18.novembris, mūsu valsts proklamēšanas diena ir diena, kad atcerēties daudzus cilvēkus, notikumus un lietas. Mēs ap šo laiku biežāk nekā citkārt atceramies dažādas patriotiskas lietas un dziesmas. „Svēts mantojums šī zeme mūsu tautai” - tas ir vairāk kā patriotisks lozungs, ko atcerēties valsts svētkos, tā ir definīcija. Mantojums ir kas tāds, kas nav pašu roku darbs, mantojumu mēs esam saņēmuši citu rokām veidotu. Tādēļ 18. novembris vienmēr ir arī pateicības diena, kad mēs atceramies un pateicamies. Pirmās Atmodas darbinieki, tie, kas tiecās pēc izglītības un gara gaismas; latvji, kas brauca jūrīnā un tika pie turības, kas būvēja Māmuļas namu, un izkopa latviešu kultūru... Mēs esam viņu mantinieki. Strēlnieki un brīvības cīņu dalībnieki, un visi citi, kas vistiešākajā pieredzē uzzināja, ko tas nozīmē – „Par zemi šo mums galva jānoliek” - mēs esam viņu mantinieki. Un tāpat tie, kas izmantoja viņu izcīnīto brīvību, lai veidotu Latvijas valsti kā iespēju dzīvot latviešiem un citām tautām gudrā auglīgā saskaņā. Mēs esam viņu mantinieki. Un varbūt mazāk populāri ir pieminēt tos, ko nereti tā kā drusku iecietīgi, kā nožēlojot mēdz dēvēt par *homo sovjeticus* - padomju cilvēkiem un par zudušo paaudzi. Taču es domāju, ka ar lielu apbrīnu un pateicību mēs varam pieminēt tos, kas padomju režīma apstākļos spēja stāvēt taisni un atrada neticami radošus ceļus, kā pasargāt sevi un citiem telpu iekšējai brīvībai un garīgai veselībai. Nebūtu viņu, nebūtu arī Atmodas un mūsu šodienas brīvības. No viņu vidus nāca Tautas fronte un Nacionālās neatkarības kustība un arī barikāžu dalībnieki, un mēs esam viņu mantinieki. Ja mēs mēģinātu saskatīt, kas ir bijis svarīgākais visā šajā vēstures gaitā, notikumos, par ko šodien varam pateikties Dievam, tad tie vienmēr bija cilvēki. Cilvēki, kam katram viņa vēsturiskajā situācijā pietika spēka, sirds un dvēseles, lai pienestu savu daļu mantojumam, ko cauri gadiem un paaudzēm nu esam saņēmuši mēs - Latvijas Republiku, zemi, tautu, sabiedrību un valsti.

Svētku priekšvakarā cilvēkus aptaujāja, vai viņi uzskata sevi par patriotiem. Patriotisms laikam vispirms ir pateicība par šo mantojumu, ka cilvēks to ierauga par vērtību, un pēc tam tā ir atbildības sajūta par to. Atbildības sajūta, ka es ne tikai esmu gatavs to lietot, izmantot un sajūst, un ka tagad šo daudzo paaudžu un cilvēku vietā kopā ar citiem esmu es. Atbildība ir sajūst, ka tagad tie esam mēs, kam šis mantojums uzticēts. Patriotisma trūkums ir tad, kad nav ne pateicības, ne atbildības un varbūt ne viena, ne otra, un tā vietā mēs savu mantojumu saredzam tikai kā resursu, ko var izmantot savu nodomu, vēlmju un brīvības piepildīšanai. Ko nozīmētu būt Latvijas patriotam šodien, kā izpausties pateicībai par svēto mantojumu un atbildībai par to? Ko mums nozīmē „No zemes šīs mēs izauguši esam?” Ko šodien miera un drošības apstākļos varētu nozīmēt – „Par zemi šo mums galva jānoliek?”

18.novembrī un vispār dzīvei mēs lielākoties tuvojamiem kā Marta - ar rūpēm par daudzām lietām. Un mums ir ļoti daudz jautājumu. Nu kā tas var būt, ka mēs esam trūcīgākā valsts Eiropas Savienībā? Kas pats par sevi nebūtu nekas, tas vairāk skar mūsu lepnumu un pašapziņu. Taču cilvēki to smagi izjūt savā ikdienas dzīvē un it sevišķi laukos. Mēs tik skaidri zinām, kādu ļaunumu atnes atkarība no azartspēlēm un cik cilvēkus tas neizposta, cik pusaudžu nesagūsta, pretī nedodot neko, bet kā tas var būt, ka atkal tieši netaisnais mamons ir tas, kas pauž apmierinājumu un gandarījumu. Vai mēs jebkādā veidā varam ne tikai justies, bet arī būt atbildīgi? Šie ir tie pamatotie būtiskie Martas jautājumi, kam varētu pievienot vēl daudzus citus.

Bet Marija tajā laikā sēdēja pie Kristus kājām un klausījās Viņa vārdos. Bet Kristus teica, viņa ir izraudzījusi sev labo daļu. Tā viņai netaps atņemta. Un tas, domājot par šo Rakstu vietu, vienlaikus ir arī jautājums. Vai Marta, aktīvā, rosīgā, ar daudzām rūpēm un raizēm, nav drīzāk tas pozitīvais tēls, nekā šķietami pasīvā Marija, kas vissvarīgākajā brīdī vēl atrod laiku sēdēt un gremdēties Kristus vārdos? Jēzus saka, viņa izvēlējusies labo daļu un tas nav bez pamata. Mēs esam iegājuši brīvā tirgus ekonomikas apstākļos un kapitālistiskās sabiedrības modelī un šie Martas jautājumi rodas, kad saduramies ar kapitālismu bez dvēseles, ar tirgu bez Dieva, šie sāpīgie jautājumi rodas, kad tirgus uzkundzējas un izšķir, kādus jautājumus uzdot un, kas sabiedrībai labs un, kas ļauns, kad tas sāk atbildēt uz morāles un ētikas jautājumiem. Mūsdienu kultūrai trūkst kādas iekšējas realitātes, kaut kā viena, kādas labās daļas, ap ko fokusējas visa dzīve un cilvēks ir tā kā saraustīts, konkurējošo saistību labirintā un dažbrīd pieņem lēmumus pēc veselā saprāta un ne ticības un daļēji baiļojas, ko par viņu domās apkārtējie un šis modernais laiks. Tādēļ, ka trūkst šāda dievišķa centra, cilvēku vajadzība pēc drošības, jo katrs cilvēks meklē drošību savā dzīvē, kas noved pie piesaistes lietām, cilvēks kāro pēc lietām, kas viņam nav ne vajadzīgas, ne dod prieku. Kā amerikāņu lidotājs un polārpētņieks Ričards Baidss teica: „Mēs dzenamies pēc lietām, ko mums nevajag, lai atstātu iespaidu uz cilvēkiem, kas mums nepatīk.” Masu saziņas līdzekļi mūs ir pārliecinājuši, ka neiet kopsolī ar modi nozīmē nebūt kopsolī ar realitāti. Mums liek kaunēties, ka esam nemoderni, ja nēsājam apģērbu, kamēr tas ir novalkāts un braucam ar auto, kamēr tas nobraukts. Un ne tikai par lietām. Mums liek kaunēties, ka mēs, piemēram, neesam tik moderni, lai ģimeni un laulību saskatītu kā vienu vai vairāku, vienu vai dažādu dzimumu savienību. Ja tas mums neliekas normāli, tad mums saka, ka esam atpalikuši no realitātes. Šī pieķeršanās lietām un modes tendencēm tiešām šķiet psihotiska, jo tai gan nav saskarsmes ar īstenību. Arī kontrakultūra, kas vienmēr rodas kā protests pret šādu tirgu un modes diktātu, neko neuzlabo. Tā nozīmē tikai virspusējas izmaiņas dzīves stilā vai uzvedībā, bet neaizsniedz cēloņus. Kultūrai tāpat vienmēr trūcis pozitīva, nemaz nerunājot par dievišķu centru. Tā neizbēgami deģenerējas līdz trivialitātei, tā kā pāri paliek tiešām 100 grami kultūras. Ne vairāk. Un tā nav specifiska Latvijas problēma, to ļoti labi pazīst Eiropa, kuras Savienībā nu esam iekļāvušies. Ja Eiropas lielais spēks ir tās diženais spēks ir tās diženais mantojums, bet tās šodienā ir daudz kā tāda, ko daudzi pētņieki nosauc par nāves civilizāciju. Un tas nav bez pamata, jo mēs taču redzam, ka Eiropa stagnē un noveco, tai jāieved darbarokas no nabadzīgākām, bet daudz vitālākām zemēm. Un mums vajadzētu uzmanīgi novērtēt, kam no Eiropā notiekošā ir vērts un kam nav vērts pielāgoties, jo pielāgoties slimajam sabiedrībā nozīmē pašam būt slimam. Uz šo problēmu raugoties varbūt top skaidrāki Kristus vārdi, ko viņš rosīgajai Martai saka par Mariju - Marija ir izraudzījusi sev labo daļu, tā viņai netaps atņemta. Viņa sēž pie Kristus kājām un klausās viņa vārdos, viņa ieliek sevī labo pamatu, viņa veido sevī dievišķo centru. Kā Imants Ziedonis kādā epifānijā teica - pirms kaut kur piedalīties, sadalīties, izklīdēties vispirms vajag nopatoties. Mani uzrunāja šis vārds, es to vienmēr atceros – nopatoties. To vajadzētu ieviest vairāk mūsu leksikā.

Marija sēž pie Kristus kājām, bet tad kad viņa celsies, viņa visu darīs kā cilvēks ar dvēseli un tas ir tas, kas šodien vajadzīgs. „Svēts mantojums šī zeme mūsu tautai.” Ko tas man šodien nozīmē, ko tas civiliedzīvotājam miera apstākļos nozīmē – „Par zemi šo man galva jānoliek”? Varbūt man

tiešām jānoliek galva, kas ir pilna ar šo nāves civilizāciju un tās paradigmām? Kā man būt patriotam, uzņemties atbildību par man dāvāto mantojumu? Ieklausieties vēlreiz Jēzus vārdos. Marija, kas sēž pie Kristus kājām ir izvēlējusies labo daļu. Ja man jautātu, kas Latvijai, kas mums šodien visvairāk vajadzīgs, protams, varētu sacīt daudzas lietas. Daudzus uzdevumus atrast, kā Marta atrada. Taču kā vienu no svarīgākajām lietām es nosauktu drosmīga saprātu būt normāliem cilvēkiem. Veidot domas, vērtības un dzīves telpu kaut kur nost no modernās psihozes un nāvi nesošām paradigmām. Tās bieži vien būs visvienkāršākās lietas. Dēstīt dārzus, būvēt mājas, bet darīt to kā cilvēkiem ar dvēseli, ticēt uz Kristu. Uzturēt savu Dieva līdzību tādu, ar kādu katrs esam radīti. Sievieteī mīlēt vīrieti un vīrietim apprecēt sievieti un palikt kopā un audzināt bērnus Dievam par prieku, un lai parādītu bērniem to, kas viņiem ir tik svarīgi redzēt – normālus vecākus. Lai viņi to redzētu - normālu ģimeni un normālus vecākus, - lai viņi vēlāk dzīvē neapjūk. Kas tic un top kristīts, tas taps svēts, saka Kristus. Un svēti cilvēki, patiesībā - normāli cilvēki, ir tas, kas šodien Latvijai tik ļoti ir vajadzīgs. It kā vienkāršas lietas, bet tomēr liela vērtība. Mūsu svēto mantojumu, mūsu Latvijas valsti veidoja un veido cilvēki, un ja kāds jautā, ko tad šī Marija var līdzēt pie ikdienas problēmām, ja viņa sēž un klausās Kristus vārdos, tad jāsaka tā: kādi cilvēki, tāds būs mūsu tirgus. Vai tas būs mūsu kungs un uzkundzēsies un diktēs, vai arī kalpos, lai celtu mūsu labklājību. Kāds būs mūsu kapitālisms - bez dvēseles vai tāds, kas ierauga un zina, kā dzīvo mans tuvākais un kam nav vienalga? Kāds būs mantojums, ko nodosim saviem bērniem un nākamajām paaudzēm? Es gribu jūs sirsnīgi sveicināt šajos 18.novembra svētkos. Lai Dievs dod, ka mums tie ir ļoti priecīgi svētki, jo īstenībā mums ir dots tik daudz. Mums ir dota sava valsts, zeme, tauta, sabiedrība, valsts un, lai Dievs dod, ka mums tiešām atrodas prāts, drosmē un griba būt svētiem cilvēkiem, normāliem cilvēkiem priekš šīs valsts! Uz to lai Dievs mūs svētī! Āmen.